

Jarosław Koral

"Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych - drogi do integracji", J. Makulski, J. Auleytner, Warszawa 1996 : [recenzja]

Saeculum Christianum : pismo historyczno-społeczne 5/2, 245-246

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Polityka społeczna wobec osób niepełnosprawnych – drogi do integracji. Pod red. J. Mikułskiego i J. Auleytnera, Warszawa 1996, ss. 230.

Zagadnienie osób niepełnosprawnych nie znajdowało dotychczas w nauce o polityce społecznej należnego mu miejsca. Tymczasem kwestia ludzi niepełnosprawnych dotyczy około 13,5 proc. naszej populacji i chociażby z tego względu zasługują na bliższe przyjrzenie się tej grupie społecznej.

Problematyka ludzi niepełnosprawnych ma charakter interdyscyplinarny i wieloaspektowy. Interesują się nią lekarze z punktu widzenia rehabilitacji, pedagodzy ze względu na wychowawcze i edukacyjne aspekty obecności niepełnosprawnych osób w środowisku rodzinnym, szkolnym czy zawodowym. Zajmują się nią także statystycy z punktu widzenia zjawisk i procesów populacyjnych, a psychologowie badają obszar i skalę zagrożeń psychicznych. Socjologowie interesują się społecznymi relacjami dotyczącymi osób niepełnosprawnych, a prawnicy na przykład odpowiadają na pytania o równość wobec prawa osób niepełnosprawnych i określają prawne aspekty ich dyskryminacji. Grupą ludzi niepełnosprawnych zajmują się także przedstawiciele i innych dyscyplin, a w szczególności politycy społeczni. Bazują oni na dorobku nauk humanistycznych i starają się odpowiedzieć na pytanie o to, jak w określonym ustroju gospodarczym integrować tę kategorię socjalną i jak wyrównywać niezawinione różnice wynikające z niepełnosprawności.

Prace autorów tej pozycji książkowej łączy szczególna myśl przewodnia. Uważają oni, że czas odejść od stereotypów związanych z „technicznym” spojrzeniem na niepełnosprawność. Człowiek niepełnosprawny ma równe prawa z innymi zdrowymi ludźmi i w związku z tym słusznie domaga się wyrównywania jego szans i położenia życiowego. Autorzy pracy stoją na stanowisku społecznej integracji ludzi niepełnosprawnych ze środowiskiem ludzi sprawnych. Integracja ta oznacza przede wszystkim potrzebę nowej strategii myślenia, która znajduje swoje odzwierciedlenie w wielu miejscach tej pracy.

Praca ta składa się z kilku części, w których pojedyncze teksty bezpośrednio korespondują z takimi pytaniami, jak:

- czy niepełnosprawność jest rzeczywiście problemem społecznym?
- czy niepełnosprawni mają równe prawa lub czy są dyskryminowani?
- czy myśl i jak odczuwają czas przemian osoby niepełnosprawne?
- jakie postawy społeczne wobec niepełnosprawnych dominują w społeczeństwie?
- w jaki sposób organizacje pozarządowe uzupełniają działalność państwa wobec tej kategorii ludzi?

– jakie zasady aktywnej polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych są potrzebne?

Część I - to opracowanie A. Kurzynowskiego, J. Jończyka i R. Ossowskiego. Każdy z nich opisuje system, w którym żyją niepełnosprawni, z własnego profesjonalnego punktu widzenia. Analizy tych punktów przez pryzmat psychologii, prawa i polityki społecznej daje rzeczywisty obraz sytuacji ludzi niepełnosprawnych.

Część II stanowią prace: J. Witkowskiego, S. Kosturbic, J. Sikorskiej, B. Tryfan, które ilustrują wyniki badań statystycznych i socjologicznych nad osobami niepełnosprawnymi z uwzględnieniem środowiska wiejskiego. Właśnie tam uwidacznia się w dużym stopniu degradacja omawianej kategorii społecznej oraz przekonanie, że jest to druga kategoria obywatelska.

Na trzecią część składają się teksty podkreślające potrzebę przemiany świadomości społecznej w zagadnieniu osób niepełnosprawnych. Opracowania A. Ostrowskiej, A. Tymowskiego, M. Chodkowskiej i J. Bałachowicza podejmują kwestię nieobecności osób niepełnosprawnych w świadomości społecznej. Przedstawione teksty uzupełnione są materiałami pamiętnikarskimi, które wprowadzają elementy subiektywnych ocen sytuacyjnych, argumentujących potrzebę integracji społecznej.

Część IV to materiały Z. Kawczyńskiej-Butrym, A. Czarnockiego, E. Kuruliszwili i B. Szczepankowskiej koncentrujące się na działalności organizacji pozarządowych.

One bowiem mogą skutecznie uzupełniać działania państwa w tematyce osób niepełnosprawnych. Państwo nie jest w stanie tak dobrze rozwiązywać kwestii społecznych, jak czynią to orga-

nizacje obywatelskie w wymiarze lokalnym i narodowym, adresując swoje działania do konkretnych osób niepełnosprawnych.

Na zakończenie J. Mikulski w swoim opracowaniu podkreśla potrzebę nowej strategii rehabilitacyjnej, która posiada znaczący walor integracyjny. Podkreśla także fakt, że społeczeństwo polskie aprobuje model integracji społecznej osób niepełnosprawnych mimo napotykanym trudności i barier zarówno fizycznych, jak i psychicznych.

Powyższa praca stanowi intelektualną propozycję dla praktyków z zakresu polityki społecznej. Wszystkie poruszane zagadnienia charakteryzują się rzetelnością i szeroką znajomością problematyki osób niepełnosprawnych. Podkreślić należy także i to, że poszczególne opracowania napisane są komunikatywnym, a zarazem fachowym językiem w oparciu o bogatą literaturę. Z pewnością pozycja ta okaże się pomocna przy różnego rodzaju spotkaniach naukowych z zakresu problematyki osób niepełnosprawnych. Jej największą jednak zaletą jest to, że treści w niej opublikowane można z powodzeniem zastosować do praktycznej działalności na rzecz osób niepełnosprawnych.

ks. Jarosław Koral SDB